

1. Indledning.

I 1972 blev der udarbejdet et dansk lovforslag med tilhørende udkast til bekendtgørelse om begrænsning af motorbenzinens indhold af blyforbindelser m. v., som tog sigte på at indføre en maksimal grænse på 0,4 gram bly pr. liter motorbenzin. Forslaget blev udsendt til høring men blev ikke fremsat i Folketinget, fordi man ville afvente resultatet af et EF-initiativ.

EF-kommissionen udarbejdede i 1973 et forslag til direktiv gående ud på, at man fra 1. januar 1976 ikke måtte tillade salg af benzin med et større indhold af blyforbindelser end 0,4 gram pr. liter. Det var endvidere, ifølge direktivforslaget, hensigten, efter 1. januar 1978, at sænke denne grænse til 0,15 gram pr. liter for normal-benzin. Direktivforslaget bygger i det væsentlige på en vesttysk lov, der i 2 faser skulle sænke grænsen for tilladeligt blyindhold fra 1. januar 1972 til 0,4 gram pr. liter og fra 1. januar 1976 til 0,15 gram pr. liter.

Formålet med direktivforslaget var dels at afskaffe hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet og dels at medvirke til en mindselse af blyforureningen.

Forhandlingen af direktivforslaget blev vanskeligere end ventet. Da der ikke viste sig mulighed for at opnå enighed, fastholdt Vesttyskland sin nationale lov, som medfører, at både normalbenzin og superbenzin pr. 1. januar 1976 kun må indeholde 0,15 gram bly pr. liter.

Der synes nu at være ringe mulighed for på kort sigt at få en harmonisering af medlemslandenes lovgivning på dette område. Som en konsekvens heraf bør Danmark nu overveje en national begrænsning af blyet i benzin.

2. Blybelastnings betydning for mennesker.

Bly virker ligesom en række andre tungmetaller som et giftstof overfor den menne-

skelige organisme. Virkningen afhænger dels af den mængde bly, der optages, dels af den kemiske form, hvori det optages. De organiske forbindelser (tetraethylbly og tetramethylbly) påvirker nervesystemet og kan give anledning til psykiske symptomer som irriterabilitet, uro, nervøsitet, søvnløshed og i sværere tilfælde egentlig sindssygdom. Uorganisk bly kan også give alvorlige skader på hjernen og det øvrige nervesystem. I lette tilfælde viser dette sig ved nedsat præstationsevne og hurtig udtrætning, i sværere tilfælde ved lammelser, urotilstande med kramper og eventuelt bevidstløshed.

Blyet påvirker cellefunktionen, og giftvirkningen overfor forskellige enzymer kan bl. a. føre til beskadigelse af den bloddannende knoglemarv og de røde blodlegemer. Der kan optræde skade på nyrerne, på hjerte- og karsystem og på specielle celler i lungerne, der er et led i organismens forsvarsberedskab. Høje doser kan påvirke forplantningsevnen. Da blyet hos gravide kvinder har mulighed for at passere gennem moderkagen, kan det også tilføres fosteret. Hos mennesker har man ikke kunnet vise en kræftfremkaldende virkning, men dette er set i dyreforsøg.

De nævnte effekter afhænger af den mængde bly, der tilføres organismen. Virkningen af organisk bly kan påvises ved væsentlig lavere belastninger end virkningen af uorganisk bly. Der er dog store variationer mellem menneskene i deres reaktion på blypåvirkning.

De mest udtalte reaktioner er set ved ulykkestilfælde og i forbindelse med arbejdsmæssig udsættelse for blypåvirkning. Allerede i 1920'erne forekom blandt arbejdere ulykkestilfælde med tetraethylbly, og man har set sundhedsmæssige virkninger især hos de mest udsatte persongrupper som f. eks. arbejdere på raffinaderier, automekanikere og tankbilchauffører.

Det bly, der optages i organismen, tran-